

Функціонально-семантичний аспект вивчення мовних одиниць у початкових класах

Мета викладання навчальної дисципліни: «Функціонально-семантичний аспект вивчення мовних одиниць у початкових класах» надати відповідний теоретичний матеріал, розробити систему вправ для формування умінь в учнів початкової ланки освіти визначати функціональне призначення граматичного матеріалу в мовленні, що сприятиме реалізації важливих дидактичних принципів у процесі розвитку мовлення молодших школярів. **Міждисциплінарні зв'язки:** «Сучасна українська мова», «Методика викладання української мови в початкових класах», «Основи культури і техніки мовлення», «Стилістика української мови».

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: сутність функціонально-комунікативного підходу до вивчення граматичного матеріалу; доцільність застосування функціонально-комунікативного підходу до навчання граматики рідної мови у початковій школі; психолого-педагогічні умови формування мовленнєвих умінь молодших школярів під час вивчення граматичного матеріалу; оптимальні методи і прийоми формування й удосконалення мовних (граматичних) та мовленнєвих умінь у процесі вивчення граматичного матеріалу; стан проблеми розвитку мовленнєвих умінь у процесі вивчення граматичного матеріалу в лінгводидактичній літературі та практиці; типологію вправ та їх систематизацію відповідно до етапів розвитку мовленнєвих умінь;

вміти: застосовувати функціонально-комунікативний підхід до навчання граматики рідної мови в початковій школі; виконувати лінгвістичний аналіз функцій граматичних категорій початкового курсу української мови; методи і прийоми вивчення граматичного матеріалу на функціональній основі та формування мовленнєвих умінь; добирати вправи та систематизувати їх відповідно до етапів розвитку мовленнєвих умінь.

У студентів мають бути **сформовані компетентності:** здійснювати лінгвістичну підготовку учнів початкових класів на основі виявлення і пояснення використаних у художньому тексті мовних фактів різних рівнів з метою встановлення їх смислових та естетичних функцій, формувати в учнів початкової ланки освіти уміння визначати функціональне призначення граматичного матеріалу в мовленні.

Основні теми дисципліни:

Сутність функціонально-комунікативного підходу до вивчення граматичного матеріалу.

Лінгвістичний аналіз функцій граматичних категорій початкового курсу української мови та їх методична інтерпретація.

Методика формування мовленнєвих умінь молодших школярів під час засвоєння граматичного матеріалу на засадах функціонально-комунікативного підходу.

Застосування функціонального підходу до вивчення граматичних категорій іменника в курсі української мови в початкових класах.

Функціонально-комунікативний підхід до вивчення прикметника в курсі української мови в початкових класах.

Застосування функціонального підходу до вивчення граматичних категорій дієслова в курсі української мови в початкових класах.

Функціонально-комунікативний принцип вивчення теми «Прислівник» у початкових класах.

Лінгво-дидактична система формування мовленнєвої компетентності в молодших школярів.

Методика навчання усного і писемного мовлення молодших школярів.

Тип: цикл загальної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 6 курс (3 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних занять, 80 год. – с. р.

Форма підсумкового контролю: залік.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри мовознавчих дисциплін Третяк Н.В.

Перелік основної літератури:

1. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних закладах освіти: Підручник. / Богуш А.М., Гавриш Н.В., Котик Т.М. – Київ : Слово, 2005. – 312с.
2. Большакова І. Ситуативна навчально-мовленнєва діяльність школярів на уроках української мови / І. Большакова // Поч. школа. – 2002. – №10. – С. 9-11.
3. Варзацька Л.О. Рідна мова й мовлення. Розвивальне навчання в початкових класах: Монографія / Л. О. Варзацька – Вид. 2-ге, доп., удосконалене. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2004. – 312 с.
4. Методика викладання української мови. Навч. посібник / С.І. Дорошенко, М.С. Вашуленко, О.І. Мельничайко та ін.; За ред. С.І. Дорошенка. – 2-е вид., перероб. і доп. – Київ : Вища школа, 1992. – 398 с.
5. Полевікова О.Б. Використання творчих вправ як засобу мотиваційного забезпечення процесу навчання рідної мови / О.Б. Полевікова // Початкова школа. – 2004. - №3. – С. 15-18.